

Prioriteiten voor kinderen en jongeren in het Nederlands OS-beleid

2018-2021

Februari 2018

Aanbeveling 1: zet kinderen en jongeren centraal binnen het ontwikkelings-samenwerkingsbeleid

Een derde van de wereldbevolking bestaat uit kinderen en jongeren. Als Nederland hebben we een verantwoordelijkheid voor, maar ook een belang bij een rechtvaardige en veilige wereld voor kinderen en jongeren, nu en later. Onderzoeken wijzen uit: investeren in kinderen en jongeren levert significante sociale en economische voordelen op. Een investering in kinderen en jongeren wordt daarmee een investering in een betere toekomst.

Hoewel wij zeer positief staan tegenover de huidige aandacht voor kinderrechten binnen het IMVO-beleid, de succesvolle geïntegreerde aanpak van kindhuwelijken en de hernieuwde aandacht voor onderwijs in noodsituaties, pleiten wij voor bredere aandacht voor kinderrechten binnen het ontwikkelings-samenwerkingsbeleid. Perspectief bieden aan kinderen en jongeren in het bijzonder, is essentieel voor een effectiever ontwikkelings-samenwerkingsbeleid en daarmee de SDG's (de 2030 Agenda), omdat het effect heeft op vrijwel alle overstijgende thema's, zoals migratie, noodhulp, economische ontwikkeling, demografische groei, werkgelegenheid, en klimaatverandering.

Daarnaast hopen wij dat de Nederlandse overheid ook op internationale fora, tijdens missies en werkbezoeken, en op plaatsen waar Nederland in het bijzonder invloed heeft (zoals tijdens het voorzitterschap van de VN-Veiligheidsraad, maar ook tijdens het High Level Political Forum van de SDG's), zich specifiek wil inzetten voor het verstevigen van kinderrechten. Hierbij hoort ook het aanspreken en ondersteunen van landen op (de implementatie van) beleid en verdragen die zich richten op kinderrechten en kinderbescherming. Hierbij past ook het geven van het goede voorbeeld door het ondertekenen en ratificeren van protocollen en conventies die kinderen direct of indirect ten goede komen¹.

Aanbeveling 2: bied perspectief aan jongeren, investeer in onderwijs

Wereldwijd groeit de bevolking. Tussen nu en 2030 komen er in Afrika naar verwachting 170 miljoen kinderen bij. Het bevolkingsaantal van minderjarigen op het continent komt dan op 750 miljoen. Investeren in gezondheidszorg, onderwijs, kinderbescherming, voedselzekerheid en armoedebestrijding is essentieel om deze groep perspectief te bieden.

[Investeer in gezondheidszorg en family planning](#)

In gezondheidsprogramma's kan op een cultureel sensitieve manier worden gesproken over geboortespreiding en geboortepanning, maar ook over meer basale zaken zoals hoe kinderen worden geboren of over de menstruatiecyclus. Daarbij blijft van belang dat vrouwen zelf kunnen kiezen of, wanneer en hoeveel kinderen zij krijgen.

Als extra aanbeveling wil de KROS-coalitie meegeven dat het van belang is om te investeren in gezondheidszorg die is afgestemd op de leefwereld van jongeren. Zo moeten gezondheidszorg en anticonceptiemiddelen niet alleen beschikbaar zijn voor volwassenen maar ook voor jongeren, en moet er meer aandacht worden gegeven aan 'youth friendly' seksuele voorlichting en - gezondheidsvoorzieningen. Denk aan gezondheidsmedewerkers die een speciale ruimte inrichten voor

¹ Denk bijvoorbeeld aan het Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure A/RES/66/138 en de ILO C189 - Domestic Workers Convention, 2011 (No. 189) Convention concerning decent work for domestic workers.

jongeren, of voorlichting geven op een manier die aansluit bij de behoeftes en vragen van jongeren aangepast naar hun leeftijd en sekse.

Investeer in onderwijs

Sinds een paar jaar heeft onderwijs veel minder aandacht gekregen binnen het Nederlandse ontwikkelingsamenwerkingsbeleid. Met als gevolg dat de mogelijkheden tot vooruitgang rond onderwijs ingeperkt werden voor veel partnerlanden². Huidige cijfers laten zien dat er een grote groep kwetsbare kinderen en adolescenten is die geen toegang heeft tot onderwijs. Tegelijkertijd zien we dat veel kinderen die wel naar school gaan, niet eens de basis academische vaardigheden leren door de veelal slechte kwaliteit van het onderwijs. Ook zien we dat de toename in gendergelijkheid in het basisonderwijs veelal stopt in het secundair onderwijs.

We zijn blij met de investeringen in onderwijs in noodsituaties en hebben met genoegen gemerkt dat de nieuwe minister onderwijs meer aandacht geeft in relatie tot het bieden van perspectief aan kinderen en jongeren in de Syrië-regio en de Hoorn van Afrika. De KROS-coalitie wil benadrukken dat investeren in onderwijs echter overal een van de meest effectieve manieren is om de demografische trend het hoofd te bieden:

- Er bestaat een negatief verband tussen economische vooruitgang en demografische groei. Als de economie groeit, remt de bevolkingsgroei af. Wie dit inziet, zal radicaal in het onderwijs en in economische vernieuwing investeren, om op de lange termijn het geboortecijfer vanzelf te beheersen³. Vrouwen die hoger opgeleid zijn krijgen later en minder kinderen en weten beter hoe ze voor hun (ongeboren) kinderen moeten zorgen. Ook gaan hun kinderen vaker en langer naar school.
- Hogere opleidingsniveaus voor vrouwen worden ook gelinkt aan een afname van schadelijke sociaal-culturele praktijken, zoals kindhuwelijken en vrouwenbesnijdenis. Bovendien neemt door het hogere inkomen van vrouwen de noodzaak van kinderarbeid af.
- Onderwijs vergroot de overlevingskansen van jonge kinderen, zorgt voor een toename in het inkomen van individuen en het bruto binnenlands product van landen, versterkt de positie van meisjes en vrouwen, en leidt tot vreedzamere samenlevingen. Het zorgt zo voor een bevordering van de overlevingskansen, de groei en ontwikkeling, en het welzijn van kinderen. Dat heeft op z'n beurt weer positieve effecten op het terugdringen van de demografische groei.
- Investeren in onderwijs heeft grote economische voordelen voor zowel individuen als samenlevingen. Het is een krachtig middel om de cyclus van armoede te doorbreken. Gemiddeld zorgt één jaar extra onderwijs voor een stijging van 10 procent in het inkomen van een individu. Elk extra jaar onderwijs betekent een daling van het landelijke armoedepercentage met negen procent.⁴

KROS maakt zich daarom sterk voor een nieuwe intensivering op onderwijs, ook in lage –en middeninkomenslanden, en dan specifiek op de kwaliteit van (inclusief) onderwijs, meisjesonderwijs, het aanpakken van onderwijssystemen op lokaal en nationaal niveau, goed secundair onderwijs en beroepsopleidingen.

² Uit: *IOB Evaluation: The gaps left behind An evaluation of the impact of ending aid*. P. 21.

³ Uit: <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/01/26/de-pil-is-geen-wondermiddel-a1589976>

⁴ United Nations Children's Fund, *The State of the World's Children 2016: A fair chance for every child*, UNICEF, New York, June 2016, p. 55

Aanbeveling 3: IMVO, eerlijk loon en aandacht voor kinderen

Het is van groot belang dat bedrijven het welzijn en de rechten van kinderen betrekken in de besluit- en bedrijfsvoering door de gehele waardeketen. Kinderenrechten verdienen daarom een prominente plek in het IMVO en PPP beleid, zodat kinderrechten schendingen worden voorkomen dan wel gemitigeerd als ook dat kinderrechten worden bevorderd.

Bedrijven hebben een grote invloed op de levens van kinderen. Zo kunnen zij een directe invloed hebben via onder meer hun producten, marketing of kinderarbeid. Maar ook een indirecte invloed via onder meer het personeel, dat naast werknemer ook ouder/verzorger kan zijn, landrechten, milieukwesties en werkgelegenheid. Een gedegen due diligence door bedrijven in lijn met de *OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen* en de *Guiding Principles inzake bedrijven en mensenrechten* is cruciaal om schendingen van kinderrechten door bedrijven te voorkomen. De Children's Rights & Business Principles kunnen daarbij een nuttig hulpmiddel zijn.

Speciale aandacht verdient het aanpakken van kinderarbeid en haar grondoorzaken. Het duurzaam verhelpen van kinderarbeid kan alleen wanneer bedrijven verantwoordelijkheid nemen in hun bedrijfsvoering en waardeketen en door het gezamenlijk adresseren van grondoorzaken zoals onder meer armoede, een gebrek aan publieke diensten, waaronder onderwijs, en bieden van perspectief voor jongeren. De nadruk dient hierbij te liggen op, 1) het bevorderen van een leefbaar loon of inkomen dat bijdraagt aan het voorkomen van kinderarbeid door zeker te stellen dat het ten goede komt aan het kind en zijn ontwikkeling met behulp van samenwerking en afspraken tussen bedrijven, ngo's en (lokale) stakeholders, 2) het bieden van perspectief aan jongeren door de toegang van jongeren zonder opleiding te vergroten tot *entrepreneurship trainingen, beroepsopleidingen* en het begeleiden tot arbeidsmarkten en *extension services*, en 3) het aanpakken van de grondoorzaken van kinderarbeid door bedrijven en stakeholders te stimuleren een holistische aanpak van kinderarbeid in een breder kader van kinderrechten te hanteren.

Aanbeveling 4: Bijzondere aandacht voor specifieke groepen kinderen

Leave no one Behind is de grondgedachte van de SDGs. Dit betekent dat er bij het behalen van de SDGs bijzondere aandacht moet zijn voor hen die achter dreigen te blijven, zoals kinderen in afgelegen gebieden, kinderen uit minderheidsgroepen, met een handicap, zonder ouderlijke zorg of die in extreme armoede leven etc. Veel economische en ontwikkelingsprogramma's bereiken die allerarmste kinderen niet. Zij hebben weinig tot geen toegang tot voedsel & schoon drinkwater, onderwijs, gezondheidszorg of fatsoenlijk werk, wat het nog moeilijker maakt om uit de vicieuze cirkel van armoede te ontsnappen. En waardoor de ongelijkheid binnen landen alleen maar versterkt wordt. Juist op deze groepen zou moeten worden gericht met op maat gemaakt beleid. Bijvoorbeeld in de toegang tot basisvoorzieningen zoals onderwijs, gezondheidszorg en onderdak.

Heel veel kinderen zijn onzichtbaar in de data. Dit maakt het moeilijk om goed beleid te ontwikkelen dat kwetsbare kinderen helpt om zich te ontwikkelen. Nederland zou er goed aan doen om de mogelijkheden tot een beleidsbrede 'age marker' (en andere inclusie-markers) te onderzoeken zodat de effecten van het Nederlands beleid op kinderen gemeten kan worden en beleid beter toegespitst kan worden. We erkennen dat niet elke sub-groep en niet alle 'child wellbeing' indicatoren apart zichtbaar gemaakt kunnen worden in statistisch onderzoek. Het is daarom des te belangrijker om kinderen en jongeren actief mee laten doen en denken in het vormgeven en evalueren van beleid en uitvoering. Jongerenparticipatie zou een uitgangspunt moeten zijn bij Nederlands beleid.

Aanbeveling 5: Kinderen centraal in migratie- en noodhulpbeleid

Specifieke aandacht voor kinderen onder vluchtelingen is van belang. Kinderen op de vlucht leven onder erbarmelijke omstandigheden en zijn kwetsbaarder dan ooit. Ze komen moeilijk aan eten,

drinken, onderdak en gezondheidszorg en zijn niet zelden hun ouders kwijt. Dit maakt hen extreem kwetsbaar en afhankelijk, waardoor ze een makkelijke prooi zijn voor uitbuiting, seksueel misbruik en geweld. Daarom moet er noodhulpbeleid komen dat ook specifiek aandacht heeft voor deze kinderen.

Daarnaast moet er aandacht zijn voor de grondoorzaken. Veel kinderen migreren zonder ouders vanwege onveilige thuissituatie, problemen in gezinnen of gebrek aan toekomstperspectief (geen geld voor school of land). Kinderen zouden niet alleen moeten migreren omdat de situatie thuis onstabiel is. Investeren in stabiele gezinnen doormiddel van het geven van sociale ondersteuning aan ouders zodat ze goede zorg kunnen verlenen stimuleert goede gemeenschappen en *resilience* bij kinderen, zelfs in hele fragiele situaties⁵

Zoals aangegeven is aandacht voor kinderen dus essentieel voor het welzijn, en de economische groei van de meest arme landen. Wij hopen dan ook dat de aandacht voor kinderen in het Nederlands Ontwikkelingsbeleid kan worden uitgebouwd en aangescherpt.

De Coalitie Kinderrechten in Ontwikkelingssamenwerking is een samenwerkingsverband van ontwikkelingsorganisaties met een gedeelde ambitie: de positie van kinderen in ontwikkelingslanden verbeteren. We werken samen rond thema's als de Sustainable Development Goals, noodhulp, kindbescherming, jongerenparticipatie en het algemene ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Omdat we geloven dat aandacht geven aan deze groep ervoor zorgt dat de wereld straks eerlijker, duurzamer en veiliger wordt. Maar ook omdat we staan voor de mening dat de kinderen van nu het recht hebben op die extra aandacht.

⁵ Berckmoes et al. (2017). Intergenerational transmission of violence and resilience in conflict-affected Burundi: a qualitative study of why some children thrive despite duress.